



Laidiens: 29.06.2011., Nr. 99

Ministru kabineta noteikumi Nr.423

Rīgā 2011.gada 31.maijā (prot. Nr.34 30.§)

Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma "Par aviāciju" 70.panta pirmo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka civilās aviācijas nelaimes gadījumu, nopietnu incidentu un incidentu izmeklēšanas kārtību.
2. Noteikumi attiecas uz civilās aviācijas gaisa kuģiem likuma "Par aviāciju" izpratnē, kā arī uz tiem Latvijas Republikas civilās aviācijas gaisa kuģiem, kurus izmanto muita un Valsts robežsardze.
3. Civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un incidentus izmeklē saskaņā ar 1944.gada 7.decembra Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju (turpmāk – Konvencija) 13.pielikumu "Aviācijas nelaimes gadījumu incidentu izmeklēšana" (turpmāk – 13.pielikums) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 20.oktobra Regulu Nr.996/2010 par nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu un novēršanu civilajā aviācijā un ar ko atceļ Direktīvu 94/56/EK (turpmāk – regula Nr.996/2010).
4. Termins "atbildīgais izmeklētājs", "drošības izmeklēšana", "drošības izmeklēšanas iestāde" un "nopietns incidents" šajos noteikumos lietoti atbilstoši regulas Nr.996/2010 2.pantam. Termins "izgatavotājvalsts", "projektētājvalsts" un "padomnieks" šajos noteikumos lietoti atbilstoši Konvencijas 13.pielikumam.

II. Drošības izmeklēšanas iestāde

5. Drošības izmeklēšanas iestāde regulas Nr.996/2010 izpratnē ir Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs (turpmāk – Izmeklēšanas birojs).
6. Pilnvarotos pārstāvjus un viņu padomniekus Konvencijas 13.pielikuma izpratnē norīko Izmeklēšanas biroja vadītājs.
7. Izmeklēšanas birojs, izmeklējot civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un incidentus, sadarbojas ar:
 - 7.1. institūcijām, kas veic meklēšanas un glābšanas darbus aviācijas un jūras nelaimes gadījumos;
 - 7.2. Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem;
 - 7.3. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu;
 - 7.4. Valsts policiju;
 - 7.5. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu un ārstniecības iestādēm;

7.6. gaisa kuģu ekspluatantiem;

7.7. Latvijas Pašvaldību savienību, attiecīgajām pilsētu un novadu pašvaldībām un pašvaldības policiju;

7.8. Valsts robežsardzi;

7.9. tiesu;

7.10. prokuratūru.

III. Ziņošana par civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un nopietniem incidentiem

8. Ziņojot par Latvijas Republikas teritorijā notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem vai nopietniem incidentiem, Izmeklēšanas birojs nosūta paziņojumu darbību kontrolkartē (1.pielikums) norādītajiem attiecīgajiem adresātiem.

9. Ja drošības izmeklēšanas gaitā atklājas fakti, ka pastāv riski, kas apdraud lidojumu drošumu, Izmeklēšanas birojs sagatavo iepriekšēju ziņojumu un nosūta to attiecīgiem adresātiem *ECCAIRS* (Eiropas koordinācijas centra aviācijas incidentu ziņošanas sistēma) programmas E4F datnes formātā.

10. Ja Latvijas Republika ir civilās aviācijas nelaimes gadījumā vai nopietnā incidentā iesaistītā gaisa kuģa reģistrētājvalsts, ekspluatantvalsts, projektētājvalsts vai izgatavotājvalsts, tad Izmeklēšanas birojs, izmantojot pieejamos sakaru līdzekļus, nosūta attiecīgās valsts drošības izmeklēšanas iestādei apstiprinājumu, ka ir saņēmis paziņojumu par civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu.

11. Pēc informācijas saņemšanas par civilās aviācijas nelaimes gadījumu Izmeklēšanas birojs par to nekavējoties ziņo satiksmes ministram. Izmeklēšanas birojs pēc tam, kad tas saņēmis informāciju vai pats uzzinājis par civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu, nekavējoties sāk drošības izmeklēšanu.

IV. Drošības izmeklēšana Latvijas Republikas teritorijā

12. Atbildīgajam izmeklētājam, kuru norīko Izmeklēšanas biroja vadītājs, papildus regulas Nr.996/2010 11.panta 2.punktā un likuma "Par aviāciju" 74.pantā noteiktajam ir šādas tiesības un pienākumi:

12.1. pieņemt galīgo lēmumu visos jautājumos, kas saistīti ar drošības izmeklēšanas organizēšanu, metodiku un praksi;

12.2. dot rīkojumus un norādījumus visiem drošības izmeklēšanas dalībniekiem, kā arī civilās aviācijas nelaimes gadījumā, nopietnā incidentā vai incidentā iesaistīto gaisa kuģu ekspluatantiem;

12.3. ieteikt steidzamus pasākumus lidojumu drošuma uzlabošanai, ja to nepieciešamība konstatēta drošības izmeklēšanas procesā;

12.4. iesaistīt drošības izmeklēšanā nepieciešamos speciālistus, pieprasīt un saņemt no juridiskām un fiziskām personām drošības izmeklēšanai nepieciešamo informāciju un dokumentus;

12.5. atstādināt no piedalīšanās drošības izmeklēšanā personas, kuras pieļāvušas šo noteikumu pārkāpumus vai kuras sistemātiski ignorē atbildīgā izmeklētāja rīkojumus;

12.6. pieprasīt, lai ārvalstu pilnvarotie pārstāvji un viņu padomnieki nodotu visu viņu rīcībā esošo informāciju, kas ir saistīta ar drošības izmeklēšanu;

12.7. organizēt nepieciešamos izmēģinājumus un pētījumus;

12.8. neizpaust informāciju par drošības izmeklēšanas gaitu un konstatētajiem apstākļiem;

12.9. veikt nepieciešamos pasākumus, lai garantētu drošības izmeklēšanas prasību izpildi;

12.10. sadarboties ar procesa virzītāju, ja uzsākts kriminālprocess, un sniegt kriminālprocesā nepieciešamo informāciju saskaņā ar regulu Nr.996/2010.

13. Izmeklēšanas biroja izmeklētājiem un pieaicinātajiem speciālistiem papildus regulas Nr.996/2010 11.panta 2.punktā un likuma "Par aviāciju" 74.pantā noteiktajam ir tiesības:

13.1. iepazīties ar visiem drošības izmeklēšanas materiāliem;

13.2. bez ierobežojumiem piedalīties drošības izmeklēšanā;

13.3. izteikt viedokli par jebkuru drošības izmeklēšanas jautājumu un pieprasīt šā viedokļa atspoguļojumu drošības izmeklēšanas protokolos;

13.4. pieprasīt, lai drošības izmeklēšanas materiāliem tiktu pievienota papildu informācija un dokumenti.

14. Drošības izmeklēšanā piedalās organizācijas un komersanti, kuri saistīti ar gaisa kuģu vai to iekārtu ražošanu un sertifikāciju, ja to dalību ir apstiprinājis atbildīgais izmeklētājs. Minētās organizācijas un komersanti norīko kvalificētus pārstāvjus dalībai drošības izmeklēšanā. Katrs drošības izmeklēšanas dalībnieka pārstāvis paraksta Izmeklēšanas biroja sagatavoto dokumentu, kurā noteiktas drošības izmeklēšanas dalībnieka pārstāvja tiesības, pienākumi un ierobežojumi.

15. Šo noteikumu 15.punktā minēto drošības izmeklēšanas dalībnieku pārstāvji ir atbildīgi par atbildīgā izmeklētāja norādījumu izpildi. Ja drošības izmeklēšanas dalībnieku pārstāvji nepilda tiem uzticētos uzdevumus, neievēro darbību ierobežojumus vai instrukcijas vai arī viņu veiktās darbības traucē drošības izmeklēšanai, Izmeklēšanas birojs ir tiesīgs pārtraukt šo pārstāvju piedalīšanos drošības izmeklēšanā un pieprasīt attiecīgajai organizācijai un komersantam norīkot citu pārstāvi.

16. Lai novērstu interešu konfliktu, Izmeklēšanas biroja veiktajā drošības izmeklēšanā nav tiesīgas piedalīties tās organizācijas vai personas, kas ir izvirzījušas pretenzijas saistībā ar attiecīgo civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu.

17. Civilās aviācijas nelaimes gadījumā iesaistītā gaisa kuģa reģistrētājvalsts, ekspluatantvalsts, projektētājvalsts un izgatavotājvalsts pilnvarotajiem pārstāvjiem un viņu padomniekiem ir pienākums sniegt Izmeklēšanas birojam visu tiem pieejamo informāciju, kas saistīta ar civilās aviācijas nelaimes gadījumā iesaistīto gaisa kuģi. Pilnvarotie pārstāvji un viņu padomnieki neizpauž informāciju par drošības izmeklēšanas gaitu un secinājumiem bez Izmeklēšanas biroja piekrišanas.

18. Civilās aviācijas nelaimes gadījumā, nopietnā incidentā vai incidentā iesaistītās personas, kuras saistītas ar gaisa kuģa ekspluatāciju, tehnisko apkopi vai gaisa satiksmes vadību, nekavējoties pēc notikuma nogādā jebkurā normatīvajos aktos noteiktajā ārstniecības iestādē alkoholisko, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu konstatēšanai un to ietekmes noteikšanai, noformējot ārstniecības iestādei adresētu rakstisku nosūtījumu, kurā norādīts medicīniskās pārbaudes veids un iemesls. Izmeklēšanas birojam ir tiesības saņemt šīs medicīniskās pārbaudes rezultātus.

19. Lidojuma parametru reģistratoru no gaisa kuģa noņem, tā ierakstus atšifrē un ierakstītos datus apstrādā tikai speciāli apmācīti un kvalificēti speciālisti. Izmeklēšanas birojs nodrošina lidojuma reģistratora datu saglabāšanu, nosūtīšanu un analīzi.

20. Gaisa kuģa atlūzas, ierakstītos datus un citus drošības izmeklēšanai nepieciešamos lietiskos pierādījumus Izmeklēšanas biroja izmeklētāji izņem, sastādot par to aktu. Šiem lietiskajiem pierādījumiem ir tiesīgi piekļūt tikai Izmeklēšanas biroja izmeklētāji un atbildīgā izmeklētāja pilnvarotas personas. Ja gaisa kuģa atlūzas, ieraksti un citi lietiskie pierādījumi drošības izmeklēšanai vairs nav nepieciešami, Izmeklēšanas birojs tos nodod īpašniekam, sastādot un parakstot pieņemšanas un nodošanas aktu (2.pielikums). Ja ir uzsākts kriminālprocess, minētās darbības tiek veiktas ar procesa virzītāja atļauju.

21. Izmeklēšanas birojam ir tiesības pieprasīt civilās aviācijas nelaimes gadījumā bojāgājušo personu mirstīgo atlieku pilnīgu patologanatomisko izmeklēšanu, kā arī saņemt civilās aviācijas nelaimes gadījumā bojāgājušo personu patologanatomiskās izmeklēšanas protokola kopiju. Ja ir uzsākts kriminālprocess, minētās darbības tiek veiktas ar procesa virzītāja atļauju.

22. Ja pēc drošības izmeklēšanas beigām atklājas jauni būtiski fakti, drošības izmeklēšanu var atsākt. Ja drošības izmeklēšanas ierosinātāja nav Latvijas Republika, drošības izmeklēšanas atsākšanai Izmeklēšanas birojs lūdz tās valsts piekrišanu, kura ierosināja drošības izmeklēšanu.

23. Informāciju plašsaziņas līdzekļiem par civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu notikuma vietā sniedz Izmeklēšanas biroja vadītājs vai tā pilnvarota persona, izņemot aizsargājamo ar drošības izmeklēšanu saistīto konfidenciālo informāciju.

24. Izmeklēšanas gaitā informāciju par civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu plašsaziņas līdzekļiem vai citām ieinteresētajām personām sniedz pēc konsultēšanās ar atbildīgo izmeklētāju. Ja ir uzsākts kriminālprocess, informāciju plašsaziņas līdzekļiem atbildīgais izmeklētājs un procesa virzītājs sniedz, abpusēji vienojoties par sniedzamās informācijas saturu.

25. Ja ir saņemts pieprasījums, atsevišķu informāciju par drošības izmeklēšanas gaitu Izmeklēšanas birojs nosūta procesa virzītājam.

V. Drošības izmeklēšana ārvalstīs

26. Ja ārvalstī tiek izmeklēts civilās aviācijas nelaimes gadījums vai nopietns incidents, kurā iesaistīts Latvijas Republikā reģistrēts, ekspluatēts, projektēts vai izgatavots gaisa kuģis, Izmeklēšanas biroja pilnvarotais pārstāvis piedalās šajā drošības izmeklēšanā.

27. Izmeklēšanas birojs informē notikuma vietas valsts drošības izmeklēšanas iestādi par pilnvaroto pārstāvi, kurš piedalīsies drošības izmeklēšanā notikuma vietas valstī.

28. Ja ārvalstī izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu, kurā iesaistīts Latvijas Republikā projektēts vai izgatavots gaisa kuģis, Izmeklēšanas biroja vadītājs uz līguma pamata iesaista vienu vai vairākus padomniekus, kurus iesaka par gaisa kuģa tipa projektu un gala montāžu atbildīgās organizācijas, lai palīdzētu pilnvarotajam pārstāvim.

29. Ja šo noteikumu 28.punktā noteiktajos gadījumos attiecīgā valsts uzticējusi Latvijas Republikai veikt visus drošības izmeklēšanas pasākumus, šo drošības izmeklēšanu veic Izmeklēšanas biroja izmeklētāji.

30. Ja ārvalstī izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumu vai nopietnu incidentu, kurā iesaistīts Latvijas Republikā reģistrēts vai ekspluatēts gaisa kuģis, Izmeklēšanas biroja vadītājs uz līguma pamata iesaista vienu vai vairākus padomniekus, kurus iesaka gaisa kuģa ekspluatants, lai palīdzētu pilnvarotajam pārstāvim.

31. Izmeklēšanas biroja vadītājs var lūgt valstij, kas izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumu, iespēju piedalīties drošības izmeklēšanā, ja starp bojāgājušām vai smagus miesas bojājumus guvušām personām ir Latvijas Republikas